

Mira Menorca

Ficció i ciència, dos mons que es retroalimenten

► La UNED dedica dos cursos als fenòmens d'Indiana Jones i Astèrix i com han influït en disciplines científiques com l'arqueologia o la història

Isaac Pons de Rosa

Ho tenen clar la catedràtica en Arqueologia, Margarita Orfila, i la doctora en Filologia clàssica, Antònia Soler. «Indiana Jones és, en part, responsable de l'auge de l'arqueologia les darreres dècades» i les aventures dels «còmics d'Astèrix han ajudat a explicar la història i personatges com Juli Cèsar».

Enguany es compleixen 60 anys del primer còmic complet d'Astèrix i, també, 40 anys de la primera de les pel·lícules d'Indiana Jones. Unes efemèrides que la UNED aprofita per organitzar dos cursos en línia, oberts al públic en general. El primer, «Vull ser com Indiana Jones. Arqueologia: ficció, mite i realitat. 40 anys de 'A la recerca de l'arca perduda'»; el segon, «Astèrix: El món romà vist des dels tebeos. Seixanta anys d'Astèrix».

Explica Antònia Soler, professora i tutora de la Universitat a Nacional d'Educació a Distància, que les pel·lícules d'Indiana Jones i els còmics sobre Astèrix permeten parlar de ciència. D'arqueologia en el primer cas, i d'història, en el segon.

L'arqueòloga Margarita Orfila creu que el seu col·lega a la pantalla va aconseguir que «el significat de ser arqueòleg i fer arqueologia es transformés com del blanc al negre», ja que amb

aquests films «va fer visible una professió» que fins llavors era potser poc valorada. Açò sí, «evidentment, amb una imatge que no és la real del dia a dia d'un arqueòleg, però sí que va servir per fer créixer el reconeixement social».

«Fa quaranta anys, quan jo començava, la d'arqueòleg era una feina on començaven a canviar les coses, amb una nova manera d'enfrontar-se» a la re-

cerca científica, fins que s'aconsegüí fer entendre que «un jaciment, en realitat és un arxiu històric».

Quant a la ficció que hi ha al darrere d'Indiana Jones, Orfila, que dirigeix aquest curs, creu que s'ha de tenir en compte que «una pel·lícula es fa per entretenir, per cercar fets verídics ja hi ha els documentals i el National Geographic». En qualsevol cas, manté la investigadora que el personatge que interpretava Harrison Ford «va cridar l'atenció a molta gent», entre ells, alguns que després foren arqueòlegs.

Cèsar i les Gàl·lies

Antònia Soler destaca que el d'Astèrix i els gals és un fenomen que afecta principalment al públic infantil, amb unes aventures amb un rerefons històric relatiu. «Hi ha coses que no s'expliquen de Juli Cèsar i la 'Guerra de les Gàl·lies'», però així i tot és interessant que els joves puguin conèixer els set llibres sobre les set campanyes que va escriure el militar i, finalment, dictador romà.

«El còmic ajuda a donar una visió històrica», fins i tot, «dibuixant un retrat més o menys fidel de Cèsar». Personatge al qual, per cert, igual com als romans, es ridiculitza en certa manera, i al mateix temps «parla del darrer re-

ducte que queda del poble gal». D'aquest fet «es podria fer una metàfora sobre qualsevol poble que rep la invasió d'un altre», apunta Soler.

«Aquests còmics estan pensats per a un públic infantil, és divertit, però també explica la història» i, igualment, de qualque manera «obre la porta, anima a fer que la gent vulgui obtenir més coneixements sobre aquells fets», conclou la directora d'aquest segon curs de la UNED.

Indiana Jones. El curs serà els dies 19 i 20 de febrer. Margarita Orfila explicarà «En què consisteix el treball arqueològic», i seguiran les sessions «Indiana Jones: un arqueòleg de pel·lícula entre arqueus i calaveres», amb el professor i crític de cinema Javier Matesanz; «Temples, biblioteques i espais màgics», a càrrec de la directora de la UNED-Balears, Judit Vega; i «El Grial, l'Arca de l'Aliança, El Dorado i altres recerques», del que parlarà el professor de la UNED, Francesc Mespèrux.

Del Cèsar i els gals. El 26 i 27 de febrer es farà el curs. Antònia Soler oferirà la sessió titulada «Juli Cèsar i les Gàl·lies de la seva guerra». Després, Florentino Flórez, professor de l'Escola de Disseny de Balears, xerrarà sobre «Astèrix, un clàssic dels tebeos»; i Francesc Mespèrux, professor-tutor de la UNED, ho farà sobre «Història i ficció als personatges i situacions d'Astèrix». La il·lustradora Nívola Uyà xerrarà de «Guió i dibuix d'Astèrix».

